

Informatieverstrekking door de zorgaanbieder aan de cliëntenraad

Wat als zorgaanbieder en cliëntenraad van mening verschillen over het verstrekken van informatie aan de cliëntenraad? Leg het voor aan de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden.

Inleiding

De cliëntenraad behartigt binnen de zorgaanbieder de gemeenschappelijke belangen van de cliënten van de zorgaanbieder via het gevraagd en ongevraagd adviseren van de zorgaanbieder. De cliëntenraad kan dat alleen als hij beschikt over voldoende informatie.

De Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (hierna: WMCZ) bepaalt op dit punt dat de zorgaanbieder de cliëntenraad tenminste tijdig en, op verzoek, schriftelijk alle informatie en gegevens moet verstrekken die de cliëntenraad redelijkerwijs nodig heeft voor de vervulling van zijn taak.¹

Welke informatie geldt als 'redelijkerwijs nodig voor de vervulling van zijn taak', is niet in een algemene regel vast te leggen.

Volgens de parlementaire geschiedenis houdt dit in ieder geval in "dat er onder meer voldoende informatie moet worden verschaft om een zorgvuldige advisering mogelijk te maken. Zo zal onder meer duidelijk moeten worden gemaakt welke voor- en nadelen aan het voorgenomen besluit verbonden zijn, welke alternatieven zijn overwogen en welke argumenten de keuze voor het voorgenomen besluit hebben ondersteund."²

Of, en zo ja, welke onderliggende stukken aan de cliëntenraad verstrekt moeten worden, is afhankelijk van de omstandigheden van het geval, zoals het onderwerp waarover geadviseerd wordt.

Doordat de formulering 'redelijkerwijs nodig voor de vervulling van de taak' vaag is en van geval tot geval ingevuld zal moeten worden, liggen geschillen tussen zorgaanbieder en cliëntenraad op de loer. In de regel zullen zorgaanbieder en cliëntenraad er in een gesprek onderling wel uitkomen. Zeker als er tussen de zorgaanbieder en de cliëntenraad sprake is van een relatie waarin men elkaar over en weer vertrouwt, respecteert en waardeert.

Zaak tussen Patiëntenadviesraad Sint Maartenskliniek Nijmegen en de stichting Stichting Sint Maartenskliniek

Maar wat als dat toch niet lukt? In de zaak tussen de Patiëntenadviesraad Sint Maartenskliniek Nijmegen (hierna: PAR) en de stichting Stichting Sint Maartenskliniek (hierna: SMK) legde de PAR de zaak in kort geding voor aan de rechter. De PAR vorderde samengevat volledige opgave van alle besluiten en voorgenomen besluiten van de Raad van Bestuur van de SMK vanaf 1 januari 2014, alle notulen van vergaderingen van de Raad van Bestuur van de SMK vanaf 1 januari 2014 en volledige opgave van alle onderwerpen die in de periode december 2014 – maart 2015 op bestuursniveau binnen SMK zullen spelen, inclusief alle relevante stukken.³

¹ Artikel 5 lid 1 Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen.

² MvA TK 1993-1994, 23041, nr. 5, p. 15.

³ Rechtbank Gelderland, uitspraak van 23 januari 2015, zaaknummer 275171, ECLI:NL:RBGEL:2015:322.

De rechter geeft aan dat de WMCZ in artikel 10 lid 1 voorziet in een speciale rechtsgang voor geschillen tussen zorgaanbieder en cliëntenraad over de op de zorgaanbieder rustende verplichting om de informatie ter verstrekken die de cliëntenraad redelijkerwijs nodig heeft.⁴ De wetgever heeft het creëren van die rechtsgang als volgt toegelicht:

"Het lijkt raadzaam dergelijke geschillen in eerste instantie voor te leggen aan een college dat meer dan de rechter over specifieke kennis inzake de omstandigheden en verhoudingen in de betrokken instelling kan beschikken en dat het vertrouwen van beide betrokken partijen geniet. Mede ter voorkoming van ongewenste gevolgen voor de werklust van de rechterlijke macht is er in het wetsvoorstel dan ook voor gekozen de zorgaanbieder te verplichten in overeenstemming met de cliëntenraad een commissie van vertrouwenslieden aan te stellen of aan te wijzen die op verzoek van de cliëntenraad in dergelijke geschillen een de zorgaanbieder bindende uitspraak kan doen."

De rechter oordeelt dan ook dat de PAR in beginsel de route van artikel 10 lid 1 WMCZ moet volgen en het geschil voor moet leggen aan de zaak voor moet leggen aan de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden⁵.

Alleen in een spoedeisend geval kan de rechter in kort geding gevraagd worden een voorlopige voorziening te treffen die ertoe strekt dat de zorgaanbieder bepaalde informatie of inlichtingen verschaft.

De rechter oordeelt bij wijze van voorlopige voorziening in reactie op de vordering van de PAR dat de PAR geen ongeclausuleerd recht heeft op alle onderliggende stukken ten aanzien van alle (voorgenomen) besluiten, waaronder ook de notulen van alle vergaderingen. Dat volgt niet uit de WMCZ en past niet bij de taak van de PAR: het behartigen van het patiëntenbelang via het gevraagd en ongevraagd adviseren van de raad van bestuur van SMK. Niet alle voorgenomen besluiten raken het patiëntenbelang aldus de rechter.

Wel ziet de rechter aanleiding de SMK te veroordelen om zowel de notulen te verstrekken die algemene beleidszaken betreffen als een lijst met een overzicht van alle (voorgenomen) besluiten en van alle onderwerpen die nog aan de orde zullen komen over de periode van 1 januari 2014 tot en met maart 2015.

Conclusie

Kortom, ontstaat er een debat tussen cliëntenraad en zorgaanbieder over de vraag welke informatie door de zorgaanbieder moet worden verstrekt om de cliëntenraad redelijkerwijs in staat te stellen zijn taak uit te oefenen, dan zal de cliëntenraad dat voor moeten leggen aan de commissie van vertrouwenslieden die daartoe door de zorgaanbieder is aangesteld of aangewezen. In de regel zal dat de Landelijke Commissie voor Vertrouwenslieden zijn, in stand gehouden door verschillende partijen in het veld.⁶

⁴ Artikel 10 lid 1 bepaalt samengevat dat de zorgaanbieder stelt in overeenstemming met de cliëntenraad of cliëntenraden een uit drie leden bestaande commissie van vertrouwenslieden instelt die tot taak heeft te bemiddelen en zo nodig op verzoek van de cliëntenraad uitspraak te doen in geschillen met de zorgaanbieder over de uitvoering van o.a. artikel 5 lid 1.

⁵ De uitspraken van de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden zijn te raadplegen via <http://www.vertrouwenslieden.nl/uitspraken>.

⁶ ActiZ organisatie van zorgondernemers, GGZ Nederland, LOC Zeggenschap in Zorg, LSR, landelijk steunpunt (mede)zeggenschap, NVZ vereniging van ziekenhuizen, de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) en VraagRaak.